

Ny rapport fastslår: Der er brug for at kaste lys over udviklingshæmning og demens

Der er brug for mere viden, retningslinjer, pædagogiske værktøjer og et stærkere tværsektorielt samarbejde, når det gælder opsporing og støtte af udviklingshæmmede med demens.

Demens

Af Irene Aya Schou 14/09/2020 Fremfærd

Der er brug for at styrke medarbejdernes viden og kompetencer, når det gælder opsporing og udredning af mennesker med udviklingshæmning og demens. Der er brug for at styrke viden om det tværfaglige samarbejde i kommunerne. Og der er brug for at skærpe og tilpasse arbejdet med konkrete metoder og redskaber - og samarbejdet med de pårørende.

Men den gode nyhed er, at der allerede *er* metoder og tilgange, som virker, og som medarbejdere og ledere på bosteder og socialfaglige konsulenter i kommunerne bruger. De skal bare bredes ud og tilpasses.

Det er konklusionen i en ny rapport om udviklingshæmning og demens, som Socialt Udviklingscenter (SUS) og Københavns Professionshøjskole står bag. Rapporten kortlægger eksisterende viden og praksis i arbejdet med personer med udviklingshæmning og demens.

Underbelyst område

Overordnet peger kortlægningen på, at den systematiske viden og erfaringsudveksling på området er sparsom. Mange botilbud har brug for mere demensfaglig viden, bedre retningslinjer og værktøjer i forhold til samarbejdet med borgeren, når demenslidelsen først er indtrådt.

- Udviklingshæmning og demens er et underbelyst område, og flere fagpersoner savner mere viden på området. Til gengæld viser rapporten også, at der er nogle gode veje at gå, og at der findes en række velkendte metoder og tilgange, som nogle botilbud allerede har gode erfaringer med, siger konsulent i SUS, Signe Groth Andersen, der står bag kortlægningen i samarbejde med Københavns Professionshøjskole.

Flere borgere med et udviklingshandicap får demens

Antallet af borgere med udviklingshæmning og demens stiger, og det kan være en udfordring at få øje på begyndende tegn på demens og sikre den rette sundhedsfaglige og pædagogiske støtte.

Mennesker med udviklingshæmning har tre-fire gange så stor risiko for at udvikle demens, og ofte begynder demenslidelsen allerede ved 40-års alderen. Samtidig lever udviklingshæmmede borgere længere end tidligere, hvilket medvirker til, at flere udvikler demens og andre sygdomme.

Tværfaglighed er afgørende

En af udfordringerne er at få styrket det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde på tværs af sundheds- og socialområdet. Nogle kommuner er nået rigtig langt, mens andre ikke i så høj grad får koordineret indsatser og tilbud, påpeger Gry Segoli, der er adjunkt og uddannelseskonsulent på Københavns Professionshøjskole.

- Demensindsatsen er meget tværsektoriel og tværfaglig. Der er ikke nogen faggruppe, der alene har patent på demensområdet. Tværtimod er det først, når vi har stor tværfaglighed og et godt samarbejde på tværs af forvaltninger, at det virkelig begynder at rykke, siger Gry Segoli, der ligeledes står bag kortlægningen.

I efteråret 2020 sættes et undervisnings- og udviklingsforløb i gang i seks kommuner. Det sker som led i [Fremfærd](#)-projektet "Mennesker med udviklingshæmning og demens", som KL, Socialpædagogerne og FOA er tovholdere på.

Socialt Udviklingscenter SUS og Københavns Professionshøjskole står for forløbet og skal i samarbejde med botilbud i kommunerne udvikle metoder og indsatser på området.

Personcentreret omsorg

Der skal både arbejdes med at udvikle nye metoder og også med at udbrede allerede kendte metoder.

Især to metoder er virksomme: Det ene er **Trinvold Demenskema** i forhold til observation af ændret adfærd samt **personcentreret omsorg** som metode til at kortlægge borgernes behov.

- Personcentreret omsorg er en metode, man ikke kommer uden om, og som man har stor erfaring med på ældreområdet. Det er den vigtigste metode, vi arbejder med på demensområdet, siger Gry Segoli, der er ansvarlig for videreuddannelsen af sygeplejersker, socialpædagoger, ergoterapeuter mv. på Københavns Professionshøjskole.

Demensskema for borgere med udviklingshandicap

Trinvold Demensskema er udviklet af Nationalt Videnscenter for Demens og er et demens- og observationsskema lavet specielt til borgere med et udviklingshandicap.

Det er en lægefaglig opgave at udrede mennesker for demens, men **Trinvold Demensskema** sikrer, at man fx på bostedet får observeret og registreret ændret adfærd og funktionsevne, hvilket giver specialisterne et bedre udgangspunkt for at stille en diagnose.

Her er det vigtigt at være opmærksom på, at særligt mennesker med Downs syndrom har stor risiko for at udvikle en demenssygdom, og at man skal være opmærksom på tidligere tegn allerede fra omkring 35-års alderen.

Temadag om aldringstegn

Kortlægningen fra Socialt Udviklingscenter og Københavns Professionshøjskole viser, at mens bostederne er stærke på relationsarbejde og socialpædagogiske metoder, mangler de redskaber i forhold til den sundhedsfaglige indsats med at opspore og støtte mennesker med tegn på demens.

Derfor er der i undervisnings- og udviklingsforløbet for de seks kommuner indlagt en temadag om sygdomslære med fokus på aldringstegn og generel viden om demenssygdomme.

Gratis e-learning om demens

Nationalt Videnscenter for Demens har udviklet gratis e-learning til forskellige faggrupper, der arbejder med demens. Programmet hedder ABC Demens. Det består af webbaserede kurser, der kan bruges til individuel læring eller i kombination med tilstedeværelseskurser (blended learning).

Læs mere om ABC Demens her.

Læs også: [Plejecenter sender samtlige medarbejdere på e-kursus i demens](#)

Udvikling af ny indsatsmodel

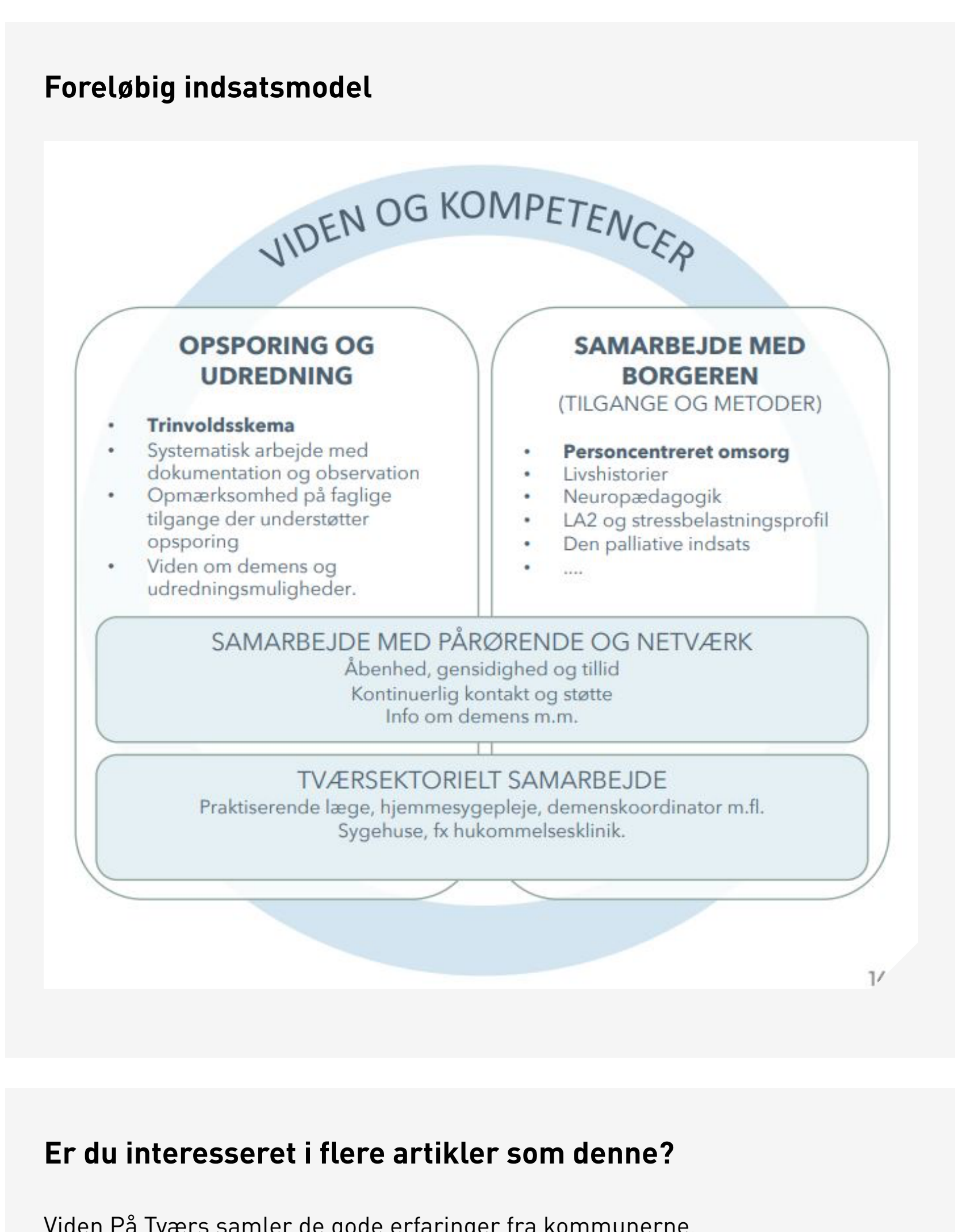
På baggrund af Fremfærd-projektet skal der udvikles modeller for, hvordan man kan løfte kommunernes social- og sundhedsfaglige indsatser til mennesker med udviklingshæmning og demens i bo- og dagtilbud.

LÆS OGSÅ: [Nyt Fremfærd-projekt skal sikre bedre støtte til udviklingshæmmede med demens](#)

I kortlægningen præsenterer Socialt Udviklingscenter og Københavns Professionshøjskole en indsatsmodel, der løbende vil blive justeret.

- Modellen er en ramme for, hvordan man i kommunerne kan sige: 'Vi vil gerne arbejde bedre med det her. Sådan kan vi gøre,' siger konsulent i Socialt Udviklingscenter, Signe Groth Andersen.

Modellen handler bl.a. om opsporing og udredning, samarbejde med borger og pårørende og et stærkt tværsektorielt samarbejde bl.a. med praktiserende læger og demenskoordinatorer. (Se modellen nedenfor eller i kortlægningen siden 14)

Er du interesseret i flere artikler som denne?

Viden På Tværs samler de gode erfaringer fra kommunerne.
[Tilmeld dig det nyhedsbrev, som passer til dit arbejdsområde](#), og få viden om nye indsatser, erfaringer fra den virkelige verden og gratis værktøjer.

Download kortlægningen

Kortlægningen er udarbejdet af Socialt Udviklingscenter SUS og Københavns Professionshøjskole i forbindelse med Fremfærd-projektet "Mennesker med udviklingshæmning og demens", som KL, Socialpædagogerne og FOA er tovholdere på.

Kortlægningen bygger på en gennemgang af primært dansk litteratur om emnet samt interviews med i alt 10 videnspersoner bl.a. læger, socialpædagoger på botilbud og specialpædagogiske konsulenter.

Kortlægningen har til formål at pege på udfordringer og behov på området og afsøge egnede tilgange, metoder og redskaber.

Vil du vide mere om kortlægningen, så kontakt:

Signe Groth Andersson på sga@sus.dk eller Gry Segoli på grse@kp.dk

[Download her](#)

Læs flere artikler om udviklingshæmning og demens

[Udviklingshæmmede med demens må ikke have i ingenmandsland](#)

[Svært at opdage demens hos mennesker på bosteder: Kommuner efterlyser viden](#)

[Nyt Fremfærd-projekt skal sikre bedre støtte til udviklingshæmmede med demens](#)

Relevante links:

[Socialstyrelsens temaside om udviklingshæmning og demens](#)

[E-learning fra Nationalt Videnscenter for Demens](#)

[Sundhedsstyrelsens temaside om demens](#)

[Socialpædagogernes vidensbank: En case](#)

[Aldring og helse \(norsk\): Tema om udviklingshæmning og demens](#)

[Center for Oligofrenopsykiatri: Tema om demens og udviklingshæmning](#)

Om projektet "Mennesker med udviklingshæmning og demens"

Projektets formål er at:

- Udvikle personalets kompetencer til at opdage tidlige tegn på demens hos mennesker med udviklingshæmning med henblik på så tidligt som muligt at sikre udredning/diagnosticering i sundhedssystemet.
- Kortlægge virksomme metoder i arbejdet med mennesker med udviklingshæmning
- Udvikle og udbrede metoder til at løfte kommunernes social- og sundhedsfaglige indsatser til ældre mennesker med udviklingshæmning og demens i bo- og dagtilbud med henblik på at skabe øget tryghed og livskvalitet.
- Udvikle/beskrive modeller for nye indsatser og/eller samarbejdsformer, der sammenkobler botilbud og plejeopgaver i forhold til mennesker med udviklingshæmning og demens.

Projektlederen varetages af KL, Socialpædagogerne og FOA, mens 3F inddrages i den faglige følgegruppe. Der er valgt en ekstern leverandør, Socialt Udviklingscenter SUS og Københavns Professionshøjskole, til at forestå kortlægning, projekt- og processtøtte.

Ønsker du at høre mere om projektet, så kontakt Rigmor Lond på RIL@kl.dk og Sofie Thal Fisker på son@sl.dk